KONCEPCJA MIĘDZYNARODOWEJ KONKURENCYJNOŚCI MAKROOTOCZENIA PRZEDSIĘBIORSTW

Hanna G. Adamkiewicz[1]

Streszczenie

Celem badań przedstawionych w niniejszym artykule jest opracowanie koncepcji konkurencyjności międzynarodowej (IC) krajów, której podstawą jest makroekonomiczne otoczenie przedsiębiorstw. Motywem podjęcia tych badań były poważne wady metodologii pomiaru IC gospodarek stosowanej przez Światowe Forum Ekonomiczne (WEF). WEF rekomenduje Globalny Indeks Konkurencyjności (GCI) jako globalną miarę produktywności kraju. WEF utrzymuje, że jest to poparte dodatnią korelację między GCI a GDP *per capita*. Jednakże tego rodzaju poparcie jest mylące, ponieważ w filarach GCI już jest uwzględniony GDP per capita bezpośrednio bądź pośrednio. Innymi słowy, GCI wyjaśnia produktywność za pomocą produktywności. Ponadto składowe GCI mają niezgodną naturę; niektóre z nich odzwierciedlają czynniki inne odzwierciedlają wyniki. W artykule opracowano zgodne podejście do pomiaru IC. Przy pomiarze IC czynniki i wyniki gospodarki są traktowane oddzielnie.

Słowa kluczowe: konkurencyjność międzynarodowa, przedsiębiorstwo, makrootoczenie przedsiębiorstw.

Dotychczasowe podejścia do konkurencyjności międzynarodowej mają charakter czynnikowo-wynikowy. Powyższa konstatacja przyczyniła się do podjęcia próby opracowania koncepcji międzynarodowej konkurencyjności makrootoczenia przedsiębiorstw, która ma charakter wyłącznie czynnikowy, uznając efekt w postaci osiąganej pozycji konkurencyjnej danego kraju za skutek oddziaływania nań określonych czynników.

Analizując krytycznie (m.in. na podstawie: Lall, 2001; Krugman, 1994; Krugman 1996) metodologie pomiaru konkurencyjności międzynarodowej kraju, które opracowują: Światowe Forum Ekonomiczne (ang. *World Economic Forum* –

[1] Politechnika Gdańska, Wydział Zarządzania i Ekonomii/ Gdańsk University of Technology, Faculty of Management and Economics.

DOI: 10.19253/reme.2018.04.004

WEF) oraz Międzynarodowy Instytut Rozwoju Zarządzania (ang. *Institute for Management Development* – IMD), można stwierdzić, że w obu wypadkach punktem odniesienia są realia prowadzenia działalności przez podmioty gospodarcze. Warunkiem koniecznym rozwoju jest jednak, aby czynniki instytucjonalne, polityczne oraz dostępne zasoby przyczyniały się do wzrostu produktywności, czemu ma służyć tworzenie i utrzymywanie otoczenia, w którym przedsiębiorstwa mogą konkurować. Rodzime podmioty muszą sprostać rywalizacji z innymi podmiotami krajowymi, ale również z zagranicznymi, które podejmują decyzje ekspansji międzynarodowej. Z kolei, przedsiębiorstwa krajowe, decydując się na działalność na rynku międzynarodowym, stykają się z narodowymi uwarunkowaniami otoczenia tworzonymi przez kraj zagraniczny. Zarówno w jednym, jak i w drugim wypadku, to kraj rodzimy jest tym, który kreuje realia, umożliwiające ekspansję własnym podmiotom gospodarczym. Zamykanie rynku krajowego przed konkurencją zagraniczną skutkuje brakiem zainteresowania inwestorów zagranicznych, z czym wiąże się brak napływu kapitału. Natomiast jakiekolwiek utrudnienia i bariery ekspansji na rynki międzynarodowe, które dotyczą przedsiębiorstw krajowych, spowalniają ich rozwój, przyczyniając się w ostatecznym rozrachunku do spadku znaczenia kraju w systemie gospodarki światowej.

Prowadzenie działalności gospodarczej zależy od regulacji prawnych, które są stanowione przez instytucje państwa. O systemie polityczno-gospodarczym decyduje władza, która przepisami prawnymi kształtuje warunki funkcjonowania wszystkich podmiotów rynkowych. Wśród kluczowych czynników, umożliwiających prowadzenie i rozwijanie działalności, wymienia się następujące: ochrona jednostki i jej praw własności, brak ograniczeń w podejmowaniu decyzji przez jednostkę, nieskrępowana wymiana koordynowana przez rynek oraz tworzenie warunków konkurowania z innymi podmiotami (Gwartney, Lawson, 2008, p. 3; Gwartney *et al*., 2012, s. 1).

Wynika z tego, że na konkurencyjność międzynarodową w ujęciu czynnikowym składa się *międzynarodowa konkurencyjność instytucjonalna*, czyli właściwość określającą zdolność kraju do tworzenia otoczenia instytucjonalnego działalności gospodarczej, które przyczynia się do wzrostu produktywności i rozwoju pożądanych zachowań rynkowych przedsiębiorstw, oraz zdolność kraju do tworzenia warunków sprzyjających poprawie jakości życia obywateli w sytuacji, gdy kraje pozostałe oba cele realizują skuteczniej i efektywniej (na podstawie: Mańkowska, 2017, s. 145).

Przyjmując powyższy punkt widzenia, nasuwają się następujące pytania: jakie wymiary szczegółowe otoczenia instytucjonalnego determinują *wzrost produktywności przedsiębiorstw i rozwój pożądanych zachowań rynkowych* oraz *co wpływa na poprawę jakości życia obywateli*? Jakie elementy zawierają się w zbiorze czynników, które mają bezpośredni wpływ na poziom międzynarodowej konkurencyjności instytucjonalnej kraju?

MOST WIEDZY Pobrano z mostwiedzy.pl

W ujęciu teoretycznym podstawowe cele realizowanej polityki ekonomicznej we współczesnej gospodarce rynkowej są posadowione na fundamentalnych wartościach, wśród których za najważniejsze uznaje się wolność, sprawiedliwość i bezpieczeństwo. Najistotniejszym wymiarem wolności jest wolność polityczna w najróżniejszych przejawach życia społecznego. W tym znaczeniu wolnością cieszy się jednostka, która nie podlega kontroli ze strony państwa, jeśli nie narusza obowiązujących praw. Poczucie sprawiedliwości, w tym społecznej, oraz bezpieczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem publicznego, warunkują rozwój gospodarczy kraju. Wynika to z faktu, że realizacja celów indywidualnych, związanych zarówno z pracą, jak i z czasem wolnym, powinna jednoczyć społeczeństwo na rzecz tzw. dobra wspólnego, czego wymiernym przejawem jest wzrost jakości życia. Nadto, formułowane cele narodowej polityki ekonomicznej, mające skutkować wzrostem konkurencyjności międzynarodowej kraju, powinny być realizowane w oparciu o zasady, z jednej strony – poczucia tożsamości, z drugiej – szeroko rozumianej współpracy międzynarodowej. Nie jest to możliwe, gdy państwo nie wypełnia podstawowych funkcji na rzecz społeczeństwa, które wiążą się, między innymi, z koniecznością tworzenia warunków, jakimi są: poczucie wolności (w tym: wolności gospodarczej), bezpieczeństwo indywidualne i społeczne oraz niezawisłość wymiaru sprawiedliwości.

Warunkiem realizacji tych funkcji w wymiarze narodowym, jak i międzynarodowym, jest transparentność władzy ustawodawczej i wykonawczej. W ich imieniu działa administracja publiczna oraz liczne organy wymiaru sprawiedliwości. Gwarantem poczucia bezpieczeństwa i porządku publicznego jest policja, której zadaniem jest ochrona ludzi i ich mienia, będąc fundamentem stabilnego i bezpiecznego państwa. Wszelkie regulacje funkcjonowania policji powinny jednoznacznie określać zasady jej działania. Ważne jest, aby jednostki i podmioty gospodarcze postrzegały tę instytucję jako organ państwa, strzegący ich praw, a nie jako narzędzie władzy, która wykorzystuje ją do narzucania społeczeństwu swej woli i tłumienia protestów.

W tym miejscu pojawia się pytanie o zakres kompetencji instytucjonalnych państwa związany z działalnością gospodarczą. Wymienione powyżej obszary dotyczą wszystkich obywateli, jednak nie wyczerpują uwarunkowań działania przedsiębiorstw. Kluczowym podsystemem systemu ekonomicznego w danym kraju jest system finansowy, którego podstawy i ramy funkcjonowania określają organy ustawodawcze i władza wykonawcza.

Układ wzajemnie powiązanych instytucji finansowych, rynków finansowych oraz elementów infrastruktury systemu finansowego odgrywa ważną rolę związaną z transferem kapitału od podmiotów posiadających oszczędności do podmiotów, które potrzebują go na inwestycje. W jego strukturze wyróżnia się publiczny oraz rynkowy system finansowy. Ogniwami publicznego systemu finansowego są: instytucje budżetowe, instrumenty fiskalne, publiczne instrumenty finansowe oraz instytucje fiskalne. Natomiast elementami rynkowego systemu finansowego są: instrumenty

MOST WIEDZY Pobrano z mostwiedzy.pl

finansowe, rynki finansowe, instytucje finansowe i zasady, na jakich działają trzy pierwsze ogniwa (Pietrzak, Polański, Woźniak, 2012, s. 15, 20–56). W nawiązaniu do wymienionych kluczowych ogniw obu podsystemów, należy zauważyć, że pierwotnym względem rynkowego jest publiczny system finansowy, który wyznacza zachowania wszystkich podmiotów gospodarczych.

W modelowym ujęciu konkurencyjności podstawowej (ang. *Foundational Competitiveness*) zaproponowano dwa, odrębne zbiory czynników mających wpływ na jej poziom (Delgado *et al*., 2012, s. 2). Przyjęto zestaw czynników mikro- i makroekonomicznych, uznając te ostatnie za ogólne warunki, które tworzą możliwości wzrostu produktywności gospodarczej (ang. *Total Factor Productivity* – TFP). Stwierdzono jednak, że nie łączą się one bezpośrednio z produktywnością samych firm i mobilnością na rynku pracy. Czerpiąc z dorobku teorii rozwoju gospodarczego, uwzględniono dwa wymiary konkurencyjności makroekonomicznej. Pierwszym jest infrastruktura społeczna (obejmuje kwestie zdrowotne i edukację) oraz instytucje polityczne (ocena ich jakości i przepisów obowiązującego prawa). W licznych publikacjach przedstawiono wyniki badań wpływu zarówno instytucji społecznych (Hall, Jones, 1999; Caselli, 2005), jak i politycznych (La Porta *et al*. 1998; La Porta *et al*. 1999; Glaeser *et al*., 2004) na produktywność makroekonomiczną (i ostatecznie – na koniunkturę gospodarczą), uznając że w długim okresie są one źródłem zróżnicowania jej poziomu między krajami (Acemoglu *et al*., 2001; Rodrik et al., 2004). Drugi wymiar konkurencyjności podstawowej dotyczy szeroko rozumianej polityki finansowej, która ma wpływ na krótko- i średniookresowe wahania gospodarcze. Zarówno w wypadku przywołanych instytucji społecznych i politycznych, jak i w odniesieniu do realizowanej polityki finansowej, która reprezentowana jest przez publiczne instytucje systemu finansowego, decyzje związane z ich funkcjonowaniem podejmują rządy krajowe (Delgado *et al*., 2014).

Przyjmując powyższe konstatacje oraz wyniki licznych badań, można włączyć publiczny i rynkowy system finansowy do elementów międzynarodowej konkurencyjności instytucjonalnej, zakładając, że efektywność tego pierwszego determinuje poziom funkcjonowania drugiego. Można stwierdzić, że istotnymi wymiarami międzynarodowej konkurencyjności instytucjonalnej kraju są jego instytucje oraz system finansowy. Do zbioru wyróżników instytucji państwa należą: transparentność władzy ustawodawczej i wykonawczej oraz charakterystyki funkcjonowania administracji publicznej, organów wymiaru sprawiedliwości i organizacji, których zadaniem jest zapewnienie bezpieczeństwa publicznego.

Władza ustawodawcza i wykonawcza określa warunki prowadzenia działalności gospodarczej wszystkim podmiotom, formułując regulacje i tworząc instrumenty, które dotyczą funkcjonowania rynków pracy oraz rynków dóbr i usług. W tym ostatnim wypadku, między innymi, poprzez realizację polityki fiskalnej i celnej oraz polityki antymonopolowej. Dlatego zasadne jest uwzględnienie obowiązujących re-

MOST WIEDZY Pobrano z mostwiedzy.pl

gulacji rynkowych jako elementów międzynarodowej konkurencyjności instytucjonalnej kraju.

Przedsiębiorstwo (zarówno rodzime, jak i zagraniczne), prowadząc działalność gospodarczą w danym kraju, uwarunkowane jest wieloma aspektami o charakterze społecznym. W rozważaniach na temat konkurencyjności międzynarodowej kraju zwraca się uwagę na kwestie związane ze zróżnicowaniem dochodów w społeczeństwie. Twierdzi się, że wysoki poziom konkurencyjności międzynarodowej kraju powinien skutkować wzrostem zamożności obywateli i poprawą jakości ich życia. Jednak warunkiem tego jest dbałość zarówno o ich zdrowie, jak i wszelkie działania na rzecz wzrostu poziomu wykształcenia obywateli. Podkreśla się, że funkcjonujący system edukacji powinien być elastyczny i ogólnodostępny. To, z kolei, winno mieć swoje odzwierciedlenie w ponoszonych, relatywnie wysokich, nakładach na rozwój szkolnictwa i rozwój nauki.

W metodologiach pomiaru konkurencyjności międzynarodowej, które są opracowane przez WEF oraz IMD, zostały uwzględnione liczne przejawy życia społecznego. Jednak dotąd nie podjęto próby uwzględnienia aspektów kulturowych, utożsamiając je z całokształtem duchowego i materialnego dorobku społeczeństwa, który przekłada się na wzory postępowania, włączając w to także dziedziczone i wyuczone zachowania indywidualne i społeczne. Prowadzenie działalności gospodarczej w kraju o odmiennych standardach i wzorcach zachowań wymaga ich respektowania i dostosowywania kultury organizacji przedsiębiorstwa do tych, które obowiązują w danym społeczeństwie. Firmy, biorące pod uwagę ekspansję międzynarodową, powinny dysponować wiedzą o realiach prowadzenia działalności z uwzględnieniem uwarunkowań kulturowych, dlatego elementem międzynarodowej konkurencyjności społecznej kraju jest także kultura, w rozumieniu podanym powyżej.

Wszystko, co dotyczy ogólnie rozumianego społeczeństwa, w którym działają przedsiębiorstwa, stanowi istotny warunek ich rozwoju. W związku z tym, można skonstatować, że jednym z rodzajów konkurencyjności międzynarodowej kraju w ujęciu czynnikowym jest jego *konkurencyjność społeczna*. Pod tym pojęciem rozumie się właściwość określającą zdolność kraju do tworzenia systemów: zdrowia, edukacji, szkolnictwa wyższego, nauki i kultury, które przyczyniają się do wzrostu produktywności i rozwoju pożądanych zachowań rynkowych przedsiębiorstw, oraz zdolność kraju do tworzenia warunków sprzyjających poprawie jakości życia obywateli w sytuacji, gdy kraje pozostałe realizują te cele skuteczniej i efektywniej.

Przedsiębiorstwo rozpoczyna, prowadzi oraz rozwija działalność gospodarczą, warunkując ją dostępnością do infrastruktury technicznej na danym terenie. Są nimi obiekty świadczące usługi w zakresie energetyki, dostarczania wody, ciepła, usuwania ścieków i odpadów, transportu oraz teletechniki. Jeżeli poziom rozwoju infrastruktury na określonym obszarze, w danym regionie lub kraju, nie gwarantuje realizacji celów gospodarczych, przedsiębiorstwo nie lokalizuje tam swojej działalności. Pod pojęciem *konkurencyjności infrastrukturalnej* rozumie się właściwość

MOST WIEDZY Pobrano z mostwiedzy.pl

określającą zdolność kraju do tworzenia nowoczesnej infrastruktury transportowej, energetycznej i telekomunikacyjnej, które przyczyniają się do wzrostu produktywności i rozwoju pożądanych zachowań rynkowych przedsiębiorstw, oraz zdolność kraju do tworzenia warunków sprzyjających poprawie jakości życia obywateli w sytuacji, gdy kraje pozostałe realizują te cele skuteczniej i efektywniej.

Wśród wymienionych rodzajów infrastruktury istotne znaczenie można przypisać infrastrukturze transportowej. Podejmując się próby oceny jej znaczenia w kształtowaniu międzynarodowej konkurencyjności kraju w ujęciu wynikowym można przyjąć, że jest ona jednym z istotniejszych czynników wzrostu gospodarczego, ze szczególnym uwzględnieniem makroproduktywności (Adamkiewicz, Kot, 2015).

Infrastruktura transportowa warunkuje wzrost gospodarczy, jak również stanowić może istotną barierę rozwoju działalności przedsiębiorstw. Ściśle wiążą się z tym uwarunkowania logistyczno-regulacyjne, które sprzyjają bądź ograniczają przepływy towarowe, skutkując określonymi udziałami kraju w handlu międzynarodowym.

Skupiając się wyłącznie na infrastrukturze transportowej należy zauważyć, że rozwój systemów logistyczno-regulacyjnych jest determinowany poziomem technicznym tej infrastruktury, a nie odwrotnie. Sieć infrastruktury transportowej może przyczyniać się do wzrostu poziomu jakości przewozów i poprawy jakości świadczenia usług logistycznych, skutkując sprawniejszymi przepływami towarowymi. Jednak to rozwinięta i nowoczesna sieć transportowa stanowi warunek konieczny poprawy owej sprawności.

Ważnym elementem międzynarodowej konkurencyjności kraju w ujęciu czynnikowym jest konkurencyjność ekologiczna. Wiąże się ona, z jednej strony, z eksploatacją dostępnych zasobów na danym terytorium, natomiast z drugiej – z wszelkimi działaniami na rzecz ochrony środowiska naturalnego. Te ostatnie mają dwa wymiary, a mianowicie: utrwalanie w świadomości społecznej problemu ograniczoności zasobów, które są wykorzystywane w procesach produkcyjnych, oraz ochronę tych zasobów przyrody, które są zagrożone w związku z działalnością gospodarczą człowieka.

Działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego są czynnikiem, który ma wpływ na poziom konkurencyjności międzynarodowej kraju. Wynika to z faktu, że obowiązujące regulacje z tym związane determinują decyzje produkcyjne przedsiębiorstw, a podmioty gospodarcze są zobligowane do ich respektowania. Jednak to na organach państwa spoczywa odpowiedzialność za stan i ochronę środowiska naturalnego, ponieważ wszelkiego rodzaju normy i przepisy są odgórnie stanowionym prawem. Odnosi się to również do części zadań, które na rzecz ludności realizują podmioty komunalne (m.in. gospodarki wodnej i gospodarki odpadami).

Pod pojęciem *międzynarodowej konkurencyjności ekologicznej* rozumie się właściwość, określającą zdolność kraju do tworzenia proekologicznych regulacji

MOST WIEDZY Pobrano z mostwiedzy.pl

prawnych i mechanizmów administracyjnych, obligujących podmioty gospodarcze i obywateli do działań na rzecz ochrony środowiska naturalnego i przyrodniczego, które sprzyjają poprawie jakości życia obywateli w sytuacji, gdy kraje pozostałe realizują ten cel skuteczniej i efektywniej.

W zaproponowanej definicji odniesiono się wyłącznie do kwestii jakości życia obywateli, ponieważ w wypadku przedsiębiorstw działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego i przyrodniczego najczęściej wiążą się z koniecznością ponoszenia wyższych kosztów produkcji. W efekcie, podejmowane decyzje produkcyjne z uwzględnieniem aspektów ekologicznych przez podmioty gospodarcze sprzyjają poprawie warunków życia, natomiast mogą kolidować z bieżącym rachunkiem ekonomicznym przedsiębiorstw. Działania firmy na rzecz ochrony środowiska naturalnego i przyrodniczego przyczyniają się do kreowania jej pozytywnego wizerunku, co w perspektywie długookresowej może przekładać się na wzrost, na przykład, jej udziałów rynkowych. Jednak regulacje narzucające przedsiębiorstwu konieczność respektowania obowiązujących norm ekologicznych w procesach produkcyjnych często stoją w sprzeczności z realizacją celu, jakim jest dążenie do maksymalizacji zysku, ponieważ nierzadko wymuszają – jak już wspomniano – konieczność ponoszenia dodatkowych kosztów.

Nacisk na poprawę jakości życia obywateli w podejściu do międzynarodowej konkurencyjności ekologicznej jest zgodne z formułowaniem kryteriów, mających służyć wypracowywaniu nowego podejścia do polityki przemysłowej. Podkreśla się, że powinna mieć ona charakter systemowy, oparty na szerszej wizji od dotychczasowych, dostosowujący się do długoterminowych interesów społeczeństwa. Najistotniejsza zmiana wiąże się ze stanowiskiem, zgodnie z którym wyniki gospodarcze powinny być mierzone za pomocą zróżnicowanego zestawu celów i bardziej kompleksowego wskaźnika od produktu krajowego brutto (ang. *Gross Domestic Product* – GDP). Sugeruje się, aby to były (jakkolwiek sformułowane) cele priorytetowe, a przedmiotem pomiaru był *ogólny wskaźnik dobrego samopoczucia*[2]. Jednak to, na co należy zwrócić uwagę, to położenie nacisku na rozwój zrównoważony jako punkt odniesienia deklarowanej i realizowanej polityki przemysłowej. Na przykład, *Program Nowych Perspektyw OECD* (ang. *OECD's* „*New Perspectives Program*") promuje włączenie celów społecznych i ekologicznych do teoretycznych modeli ekonomicznych (Warwick, 2013), a uznanie wagi problemów związanych z ochroną środowiska naturalnego i przyrodniczego przyczyniło się do powstania koncepcji pomiaru za pomocą indeksu, uwzględniającego owe problemy (*The Inclusive Development Index 2018. Summary and Data Highlights*, 2018), która jest firmowana przez WEF.

[2] „(…) some overall indicator of wellbeing like life satisfaction, happiness or life expectation (…)" (Aiginger, 2014, s. 24).

MOST WIEDZY Pobrano z mostwiedzy.pl

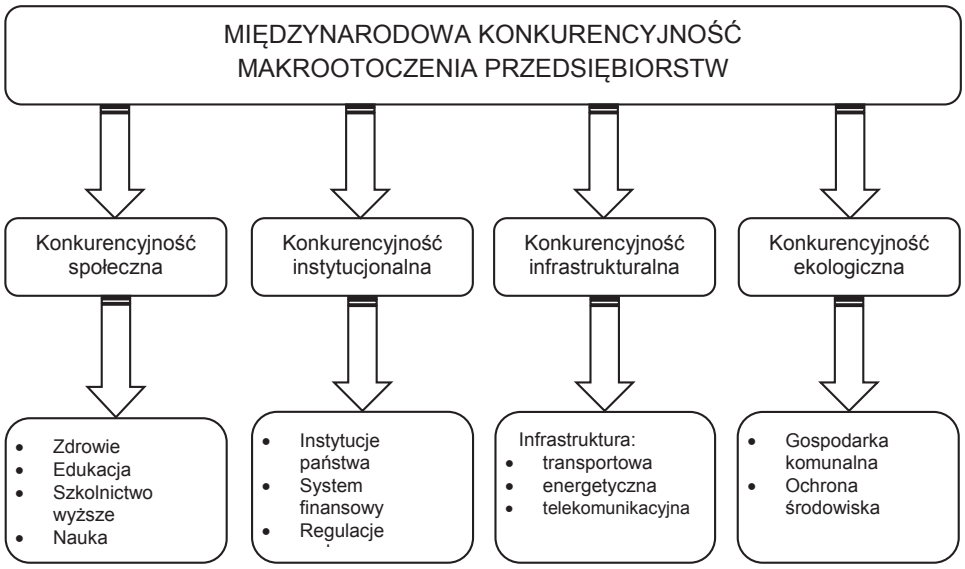

Rys. 1. Rodzaje międzynarodowej konkurencyjności makrootoczenia przedsiębiorstw i jej elementy

Źródło: opracowanie własne.

Podsumowując rozważania, można przyjąć, że *międzynarodowa konkurencyjność makrootoczenia przedsiębiorstw* to zdolność kraju do tworzenia i utrzymywania pożądanych warunków prowadzenia działalności gospodarczej w wymiarze społecznym, instytucjonalnym, infrastrukturalnym i ekologicznym (rys. 1), które skutkują znoszeniem ograniczeń przy podejmowaniu decyzji gospodarczych (służąc, tym samym, rozwojowi nieskrępowanej wymiany koordynowanej przez rynek) oraz zdolność kraju do tworzenia warunków sprzyjających poprawie jakości życia obywateli w sytuacji, gdy kraje pozostałe realizują te cele skuteczniej i efektywniej.

Wnioski

Zaprezentowane podejście do międzynarodowej konkurencyjności makrootoczenia bazuje na koncepcji otoczenia przedsiębiorstwa. Każdy podmiot gospodarczy funkcjonuje w konkretnym otoczeniu dalszym, na którego oddziałują jego elementy, tworząc określone warunki działania. Mają one charakter instytucjonalny, społeczny, infrastrukturalny oraz ekologiczny i są tworzone przez instytucje państwa oraz przez podmioty, które nie zajmują się *stricte* działalnością gospodarczą, a przedsiębiorstwa nie mają możliwości wpływania na te elementy. Warunki te są jednakowe dla każdego przedsiębiorstwa, bez względu na jego charakter własności, rodzaj prowadzonej działalności czy wielkość. Przedsiębiorstwo przyjmuje owe uwarunkowania jako dane, nie wchodząc z nimi w relacje zwrotne.

MOST WIEDZY Pobrano z mostwiedzy.pl

Relatywnie wysoki poziom międzynarodowej konkurencyjności makrootoczenia danego kraju determinuje podejmowanie decyzji strategicznych o ekspansji na rynki międzynarodowe rodzimych podmiotów gospodarczych, sprzyjając ich rozwojowi, ale również o napływie bezpośrednich inwestycji zagranicznych, które przyczyniają się do rozwoju pożądanych mechanizmów konkurencyjnych.

Omówiona w niniejszym artykule autorska koncepcja międzynarodowej konkurencyjności makrootoczenia stanowi propozycję opracowania jej pomiaru, odróżniając jednoznacznie podejście czynnikowe od wynikowego. W obowiązujących ujęciach konkurencyjności międzynarodowej kraju takiej propozycji, jak dotąd, nie ma.

Bibliografia

1. Acemoglu D., Johnson S., Robinson J.A. (2001) *The Colonial Origins of Comparative Development: An Empirical Investigation*, American Economic Review, No. 91, Vol. 5, s. 1369–1401.
2. Adamkiewicz H.G. (2017) *Holistyczne ujęcie konkurencyjności międzynarodowej z uwzględnieniem konkurencyjności transportowej*, w: B. Pawłowicz, E. Adamowicz (red.), Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Gdańskiego. Ekonomika Transportu i Logistyka – Ekonomika transportu. Kierunki współczesnych badań, Nr 64, s. 91–111.
3. Adamkiewicz H.G., Kot S.M. (2015) *International Competitiveness as the Catalyst of Productivity*, International Review of Business Research Papers, Vol. 6(2), s. 120–131.
4. Caselli F. (2005) *Accounting for Cross-Country Income Differences*, [in:] Ph. Aghion, S.N. Durlauf (eds), Handbook of Economic Growth, Volume 1A, Elsevier Amsterdam, North Holland, s. 679–741.
5. Delgado M., Ketels Ch., Porter M.E., Stern S. (2012), *The Determinants of National Competitiveness*, NBER Working Paper No. 18249, [http://www.nber.org/papers/w18249; Access: 8.06.2016].
6. Glaeser E.L., La Porta R., Lopez-de-Silanes F., Shleifer A. (2004) *Do Institutions Cause Growth?*, Journal of Economic Growth, Vol. 9, Issue 3, s. 271–303.
7. Gwartney J., Lawson R. (2008) *Economic Freedom of the World: 2007 Annual Report*, The Fraser Institute, Vancouver.
8. Gwartney J., Lawson R., Hall J. (2012) *Economic Freedom of the World*: *2012 Annual Report*, The Fraser Institute, Vancouver 2012.
9. Hall R.E., Jones C.I. (1999) *Why do Some Countries Produce So Much More Output per Worker than Others?*, The Quarterly Journal of Economics, Vol. 114, Issue 1, s. 83–116.
10. Krugman P.R. (1994), *Competitiveness: A Dangerous Obsession?*, Foreign Affairs, Vol. 73, No. 2, s. 28–44.
11. Krugman P.R. (1996), *Making Sense of the Competitiveness Debate*, Oxford Review of Economic Policy, Vol. 12, No. 3, s. 17–25.
12. Lall S. (2001), *Competitiveness Indices and Developing Countries: An Economic Evaluation of the Global Competitiveness Report*, World Development, Vol. 9, Issue 9, s. 1501–1525.
13. La Porta R., Lopez-de-Silanes F., Shlefer A., Vishny R. (1998) *Law and Finance*, Journal of Political Economy, Vol. 106, No. 6, pp 1113–1155.

MOST WIEDZY Pobrano z mostwiedzy.pl

14. La Porta R., Lopez-de-Silanes F., Shlefer A., Vishny R. (1999) *The Quality of Government*, Journal of Law, Economics, & Organization, Vol. 15, Issue 1, s. 222–279.
15. Mańkowska N. (2017) *Wpływ usług e-administracji na konkurencyjność międzynarodową w wymiarze instytucjonalnym*, Gdańsk, (praca doktorska), Wydział Zarządzania i Ekonomii, Politechnika Gdańska.
16. Pietrzak B., Polański Z., Woźniak B. (2012) *System finansowy w Polsce*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
17. Rodrik D., Subramanian A., Trebbi F. (2004) *Institutions Rule: The Primacy of Institutions over Geography and Integration in Economic Development*, Journal of Economic Growth, Vol. 9, Issue 2, s. 131–165.
18. Warwick K. (2013) *Beyond Industrial Policy: Emerging Issues and New Trend*s, OECD Science, Technology and Industry Policy Papers, No. 2, OECD Publishing [http://dx.doi.org/10.1787/5k4869clw0xp-en; Access: 28.06.2018].
19. *The Inclusive Development Index 2018. Summary and Data Highlights* (2018) World Economic Forum, Palgrave Macmillan, Geneva.

THE CONCEPT OF THE INTERNATIONAL COMPETITIVENESS OF THE MACRO-ENVIRONMENT OF ENTERPRISES

Abstract

The aim of the researches presented in this paper is developing the concept of international competitiveness (IC) of countries that bases on the macro-environment of enterprises. The researches have been motivated by serious shortcomings of the World Economic Forum's (WEF) methodology of the measurement of IC of economies. WEF recommends the Global Competitiveness Index (GCI) as the global measure of countries' productivity. WEF maintains that this is supported by a positive correlation between GCI and GDP per capita, as a measure of country's productivity. However, such a support is misleading since GCI already includes GDP per capita – directly or indirectly – in the pillars of GCI. In other words, GCI explains productivity by productivity. Moreover, the components of GCI are of an inconsistent nature; some components express inputs other components express outputs. In this paper, a consistent approach to the measurement of IC is developed. This approach treats input-components separately from output components when measuring IC.

Keywords: international competitiveness, enterprise, macro-environment of enterprises.

MOST WIEDZY Pobrano z mostwiedzy.pl